

Prikaz monografije

MENADŽMENT U ORGANSKOJ BILJNOJ PROIZVODNJI

Autori:

Prof. dr Gorica Cvijanović, Doc. dr Gordana Dozet, Prof. dr Drago Cvijanović

Izdavač:

Institut za ekonomiku poljoprivrede, Beograd, 2013

Urednik:

Prof. dr Drago Cvijanović, direktor

Monografijom “Menadžment u organskoj biljnoj proizvodnji” je na sistematičan način predložen značaj održivog koncepta, gde centralno mesto pripada prirodnim resursima i poljoprivrednoj proizvodnji. Bez racionalnog korišćenja prirodnih resursa nema održivog razvoja poljoprivrede, tako da monografija predstavlja pravi doprinos širenju ekološke organske proizvodnje zasnovane na principima ekologije, ekonomije, zdravlja i ravnopravnosti.

Prvim poglavljem monografije dati su pojmovi ekologije, ekosfere i ekosistema, sa posebnim osvrtom na sistem nastaje poljoprivrednim delovanjem – agroekosistem. Ekosistem kao osnovna jedinica u ekosferi predstavlja skup delovanja biotopa (nežive komponente) i biocenoze (žive komponente), skup koji je dinamičan i koji kao takav nije izolovan od drugih ekosistema, već se sa njima integriše u složene veće sisteme. Agroekosistem predstavlja prelazan položaj između prirodnih i veštačkih urbanih ekosistema, tesno povezan sa razvojem poljoprivrede i zavisan je od delovanja abiotičkih i biotičkih faktora, u kome su elementi (producenti organske materije, potrošači i reducenti) povezani lancem ishrane. Kao zaključak je navedeno da je usled narušavanja prirodne ravnoteže došlo do poremećaja ciklusa kruženja materije, toka energije i raznovrsnosti biodiverziteta. Iako je sukcesija ekosistema u agroekosisteme sa aspekta poljoprivrede opravdana u cilju očuvanja egzistencije ljudi; autori su istakli kao nepobitnu činjenicu da su prirodni resursi ograničeni i da se usled intenzivnog korišćenja mogu nepovratno istrošiti. Shodno tome centralno mesto zauzima koncept održivog razvoja – sinergija ekonomskog razvoja, očuvanja životne sredine i društvenog razvoja. Održivim iskorišćavanjem prirodnih resursa moguće je dugoročnije planiranje u poljoprivrednoj proizvodnji, uz očuvanje resursa i stvaranje profita.

Drugim poglavljem, autori su dali prikaz strukture svih resursa u prirodi, koji na različite načine nalaze svoje mesto u poljoprivrednoj upotrebi. Klasifikacijom resursi se dele na neobnovljive, obnovljive i potencijalno obnovljive resurse. Istaknuto je da je poslednjih godina u svetu povećana upotreba energije iz obnovljivih izvora – solarna energija, energija vetra, geotermalna energija i energija biomase. Energija dobijena iz biomase služi za racionalno

i potpuno korišćenje svih nus proizvoda dobijenih poljoprivrednom proizvodnjom, kao i u drugim granama industrije, čime se sprečava bespovratno gubljenje materije (bioproizvodi, biodizel, biogas, etanol) i čime se omogućava njihova šira upotreba. Prelazak na upotrebu energije iz drugih izvora, proizstiče iz činjenice da je dugogodišnjom intenzivnom upotrebom obnovljivih izvora energije (vode, vazduha, biodiverziteta i zemljišta) i primenom neadekvatnih agrotehničkih mera došlo degradacije, sa posebnim akcentom na resurs zemljišta (erozija zemljišta, zaslanjivanje zemljišta, kontaminacija zemljišta teškim metalima). Kao posledica dolazi do isključivanja poljoprivrednog zemljišta iz poljoprivredne proizvodnje. U poglavlju je istaknuta važnost resursa zemljišta kao preduslova za razvoj ekološke poljoprivrede, gde se sa konvencionalnog načina poljoprivredne proizvodnje prelazi na održivu poljoprivredu, tj. na organsko ratarenje, gde se upotreba sintetičkih neorganskih materija zamenjuje upotrebom materija organskog porekla, čime se sprečava degradacija zemljišta.

Trećim poglavljem dati su principi organskog ratarenja, u kome se agroekosistem posmatra kao sistem gde su zastupljene sve tri vrste organizama i ekološki procesi: kruženje materije i protok energije. Prikazane su agrotehničke mere i sistemi gajenja biljaka, gde se centralno mesto daje plodoredu, uz poštovanje plodosmene (vremenskog smenjivanja useva) i poljosmene (prostorne smene useva) zarad povećanja plodnosti zemljišta i proizvodnje dovoljnih količina hrane. Predočava se i značaj upotrebe različitih kategorija organskih đubriva, naročito komposta, zelenišnog đubriva, žetvenih ostataka i biogenih đubriva, uz manju upotrebu mineralnih đubriva. Prikazane su mere zaštite bilja u organskoj proizvodnji, kojima se uz redovne mere nege smanjuje zagađenje zemljišta.

Četvrtim poglavljem data je metodologija gajenja povrtarskih useva primenom organske tehnologije; značaj primene plodoreda, setve/sadnje, mera nege zaštite (upotreba ekopreparata). Poglavljem je dat prikaz karateristika najvažnijih povrtarskih vrsta gajenih primenom principa organske proizvodnje (mrkva, krompir, crni luk, beli luk, grašak, boranija, pasulj, paradajz, paprika, krastavac), kao i uticaj ovakvog načina gajenja na kvalitet dobijenih kultura.

Petim poglavljem predstavljen je značaj semenarstva kao specifičnog segmenta agroindustrijskog kompleksa, u kojoj je krajnji produkt dobijanje kvalitetnog semena, kao osnove biljne poljoprivredne proizvodnje. Prikazane su specifičnosti organskog semenarstva, pravna regulativa i trenutno stanje tržišta semena sa organskom oznakom.

Šestim poglavljem je predstavljen značaj mikroorganizama u organskoj biljnoj proizvodnji, počev od uloge u transformaciji organske materije i obezbeđenju biljaka hranljivim materijama. Takođe je predstavljen značaj mikroorganizama u bioremedijaciji zemljišta, voda, vazduha, tačnije uloga mikroorganizama u metabolisanju toksičnih jedinjenja. Predstavljen je značaj pojedinih grupa mikroorganizama u organskoj proizvodnji, tj. korišćenje biođubriva koji su stimulatori biljnog porasta u procesu biofertilizacije. Prikazane su pozitivne karakteristike mikroorganizama ispoljene u primeni biopesticida i organskim đubrivima.

Poslednjim, sedmim poglavljem dat je uvid u proces sertifikacije prema zakonskom regulativama koje važe u našoj zemlji, uz naglašavanje značaja ovog procesa u proizvodnji

i kasnijoj distribuciji semena sa organskim predznakom. Predstavljeno je trenutno tržište organskim proizvodima, kako u svetu, tako i kod nas, kao i prostornu raširenost ovog vida u Republici Srbiji. Zaključeno je da na teritoriji naše zemlje postoje realni potencijali za povećanje površina pod ovim vidom proizvodnje, što bi u mnogome potpomoglo konkurentnost domaće poljoprivrede.

Kroz prikazana poglavlja, može se zaključiti da monografija objedinjuje sve segmente koji uvode u proces organskog ratarenja, ističe sve prednosti, ali i iznosi sve realne probleme prilikom prelaska na ovakav način proizvodnje i kao takva predstavlja svojevrsan doprinos naučnoj i stručnoj javnosti.

B.Sc., Marijana Jovanović, istraživač saradnik
Institut za ekonomiku poljoprivrede
Volgina 15, 11060 Beograd
Republika Srbija
E-mail: marijana_j@iep.bg.ac.rs

CONTENT

1. Di Vita Giuseppe, D'Amico Mario
**ORIGIN DESIGNATION AND PROFITABILITY
FOR SMALL WINE GRAPE GROWERS:
EVIDENCE FROM A COMPARATIVE STUDY 7**
2. Đuričin Sonja, Bodroža Duško
**THE IMPACT OF DROUGHT ON YIELD POSITION OF
THE GROUP OF ENTERPRISES FROM
AGRICULTURE SECTOR 25**
3. Kljajić Nataša, Vuković Predrag, Arsić Slavica
**TENDENCIES RELATED TO THE PRODUCTION
OF RASPBERRIES IN THE REPUBLIC OF SERBIA. 39**
4. Mesaroš Ines, Đokić Nenad, Penić Mirjana
**MEASURING THE COMMUNICATION EFFECTS OF SALES
PROMOTION IN A FOOD COMPANY. 49**
5. Milenković Svetislav, Utvić Svetlana
**THE CHALLENGES OF RURAL AREAS IN SERBIA
PROMISING TOURIST ACTIVITIES 65**
6. Sarić Radojica, Jeločnik Marko, Popović Vesna
**THE INDEXING APPROACH IN MEASURING
OF SUSTAINABLE SOCIETY 77**
7. Vasiljević Dragan, Stepanović Miroslav, Manojlović Oliver
**CROSS DOCKING IMPLEMENTATION
IN DISTRIBUTION OF FOOD PRODUCTS. 91**
8. Bošković Tatjana, Tomić Radovan, Tomić Danilo
**POTENTIALS AND LIMITATIONS FOR
THE DEVELOPMENT OF RURAL TOURISM IN VOJVODINA103**
9. Cvijanović Drago, Trandafilović Saša, Imamović Nedžad
**MARKETING CONCEPT IN TERMS OF AGRICULTURAL
ENTERPRISES DEVELOPMENT
IN TRANSITIONAL COUNTRIES 113**

10.	Kagan Adam THE INFLUENCE OF AGRICULTURAL HOLDINGS ON THE NATURAL ENVIRONMENT123
11.	Lukač Bulatović Mirjana, Rajić Zoran, Đoković Jelena DEVELOPMENT OF FRUIT PRODUCTION AND PROCESSING IN THE REPUBLIC OF SERBIA141
12.	Mrkša Milutin, Gajić Tamara SUSTAINABLE AGRICULTURE AS A BASIS FOR SUSTAINABLE ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT OF RURAL MUNICIPALITY VRBAS153
13.	Počuča Milan, Petrović Zdravko, Mrkšić Dragan INSURANCE IN AGRICULTURE.163
14.	Tešanović Dragan, Vuksanović Nikola, Kalenjuk Bojana, Vukić Milorad, Gagić Snježana DANUBE TOURIST SHIPS AS AN OPPORTUNITY FOR EXPORT OF AGRICULTURAL AND FOOD PRODUCTS179
15.	Veselinović Janko PHYSICAL PERSONS AS TOURIST SERVICE PROVIDERS IN AGRITOURISM.195
16.	Prikaz monografije SISTEMI ZA OBRADU RITSKIH ZEMLJIŠTA SA ASPEKTA POTROŠNJE GORIVA, INVESTICIJA PO HEKTARU I ODRŽIVIH EKO SISTEMA.203
17.	Prikaz monografije MENADŽMENT U ORGANSKOJ BILJNOJ PROIZVODNJI205